

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Veszélyben a Tabán szabályozása*

Forrás:

Nemzeti Ujság

Bn

(Hely)

1923. 9. 15.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

725.091

Hely

Idő

"1923"

Személy

Közn. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Veszélyben a Tabán szabályozása

Súlyos konfliktus a főváros és a Közmunkatanács között a tabáni ingatlanok ügyében – A népjóléti minisztérium bérpalotákat tervez a kisajátítandó területekre – A tanács tiltakozik az ingatlanok átadása ellen

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) A Fővárosi Közmunkák Tanácsa és a főváros törvényhatósági bizottsága között esztendő óta tartó küzdelem egy újabb fordulathoz ért: a két hatóság közötti éppen nem békés egyetértést egy olyan incidens zavarta meg, amelynek következményeképpen a főváros fokozott mértékben fogja követelni a több mint 50 éves intézmény feloszlatását és vagyontömegének a főváros vagyonszállagához való csatolását. Arról van nevezetesen szó, hogy az Attila-körut mentén fekvő azokat az ingatlanokat, amelyet az állam annak idején a Tabán rendezésére szerzett meg s amelyek telekkönyvileg a Fővárosi Közmunkák Tanácsa nevében állanak, a közmunkatanács tulajdonjogilag a népjóléti és munkaügyi minisztériumnak engedte át azzal az indokolással, hogy az említett telkekből kialakuló telektömbön a népjóléti minisztérium az állami lakásépítésre rendelkezésre bocsátott hitel keretében három-négyszobás lakásokból álló végleges jellegű állami lakóépületeket akart emeltetni. Ezzel a tervvel, amely flagrans megsértése a főváros autonómiájának és fölforgatása a városrendezési politikának, egyik legutóbbi ülésén foglalkozott a főváros tanácsa. A tanács egyrészt elhatározta, hogy a terv ellen a legélesebb hangú átiratot intézi a közmunkatanácshoz, másrészt felszólítja a fővárosnak a közmunkatanácsban helyet foglaló képviselőit, hogy a közmunkatanács döntő ülésén védjék meg és egyöntetűen juttassák érvényre a főváros akaratát. Azóta az ötvenegynéhány esztendő óta, mióta a közmunkatanács fennáll, nem volt példa a főváros tanácsának ilyen erős állásfoglalására, viszont arra sem volt példa, hogy a közmunkatanács városrendezési célokra előjegyzett telket a fő-

város határozott ellenzését semmibe véve, ruházzon át. A tanácsnak a Közmunkatanácsban résztvevő fővárosi bizottsági tagokhoz intézett köriratát szenzációs érdekességüvé avatja Folkusházy alpolgármesternek az a felszólítása, hogy a Közmunkatanács döntése előtt Főek tanácsnok elnöklésével külön értekezletre gyűljenek össze és tárgyalják meg a főváros álláspontjának érvényesítését.

Amikor a királyi palota épült...

A dolgok megértéséhez tudni kell, hogy a szobanforgó ingatlanokat, amelyek az Attila-köruton a Palota-tértől a Szarvas-térig terjednek és a 727–733. helyrajzi számokat viselik, egyéb Attila-köruti ingatlanokkal együtt a királyi palota környékének rendezése keretében az Attila-körut tervezett kibővítése érdekében az állam által e célra rendelkezésre bocsátott Attila-köruti kisajátítási alap terhére szerzte meg és telekkönyvezte a közmunkatanács a saját nevére. A főváros közönsége azután 1912-ben elhatározta, hogy a környék megfelelő és fekvésének méltó rendezése érdekében a kisajátítás kereté-

Székesfővárosi hazinyomda 1922

be bevonja a Tabán és Gellérthegy egész rendezetlen vidékét és egy egységes városzabályozó terv alapján az egész városrészt újja építi. A főváros közönsége azonban, amikor az állami érdekből kiindulva a királyi palota környéke rendezése céljából városépítési szempontból sokkal tökéletesebb egyedül helyes megoldás terheit magára vállalta, teljes joggal remélte és kötötte ki feltétlenül azt, hogy viszont az állam a célt meg sem közelítő sokkal kicsinyesebb megoldás érdekében 1,873.000 korona vételár mellett megszerzett 35 darab együttesen 3300 négyszögöl területű Attila-köruti ingatlanait a tranzakcióhoz való hozzájárulás címén a fővárosnak átengedi. Ebben a gondolatban végezték annak idején a Tabán pénzügyi megoldására vonatkozó összes számításokat, amelyekhez a közmunkatanács hozzájárulásán kívül a kormány hozzájárulását is megszerzték. Ezeknek az ingatlanoknak átengedése ügyében, ami a tranzakció keresztülvitelének elengedhetetlen feltétele, a főváros több ízben feterjesztéssel fordult a kormányhoz.

Izgalom a városházán a telek-átengedés miatt

Ily körülmények között általános izgalmat keltett néhány héttel ezelőtt a városházán a közmunkatanács átirata, amely befejezett tényként közli a fővárossal, hogy a hozzájárulás címén igényelt ingatlanok legértékesebb részéről kialakítható telektömböt állami lakásépítés céljára a népjóléti minisztériumnak engedte át. A közmunkatanács teljes kétségben hagyta a fővárost, hogy mint erre elsősorban hivatott tényező és az ezen megoldások finanszírozására szolgáló pénzalap kezelője, az igényelt és a tranzakció pénzügyi megoldásához mulhatatlanul szükséges területek átengedéséért szerzett-e megfelelő ellenértéket. A fővárosi illetékes tényezők véleménye szerint ezeket a szempontokat, amelyek a nagyszabású városrendezési művelet keresztülvitelénél döntő szerepet játszanak, a közmunkatanács teljesen figyelmen kívül hagyta.

Ellentáll a tanács

Ebben az ügyben a főváros tanácsa múlt heti ülésén a *leghatározottabb elhatározást* határozta el. A tanácsülésen, melyen *Folkusházy* h. polgármester elnökölt, a főváros tanácsa kifejezte tiltakozását és azirányu aggodalmának adott kifejezést, hogy abban az esetben, ha a Fővárosi Közmunkák Tanácsa által megszerzett és a szabályozási művelet pénzügyi megoldásához okvetlen szükséges, éppen ezért a főváros részéről állandóan igényelt Attila-köruti ingatlanok akár csak részben is a szabályozás pénzügyi keresztülvitelétől ilyen módon elvonatnának, *ugy a főváros részéről nagy tőkebefektetéssel megindított tranzakció pénzügyi szempontból súlyos, sőt egyenesen megoldhatatlan feladattá válnék.*

A Tabán szabályozási terve

Az egész tranzakció pénzügyi megoldása ugyanis a szabályozás után keletkező területek értékelkedésén nyugszik, ha most a szabályozás után fenma-

radó területek jelentékeny része és pedig a legintenzívebben kihasználandó és a nyitandó főutvonalak mellé kerülő, tehát a szabályozás végrehajtása után éppen a legnagyobb értékelkedéshez jutó része a főváros kezéből kivétetik és így a szabályozási műveletből előálló értékelkedés lényeges része is éppen az elidegenített területre esnek. Ilyen vállalkozás — mint a tanáchatározat megállapítja — a tranzakció minden előnyét az állam viszonylag csekély számú ingatlanainak juttatná, *a főváros számára pedig jóformán csak a költségek fedezetét hagyják meg.*

A még 1909-ben elkészült nagy szabályozási terv, amely a Gellérthegy északi oldalán és a Naphegy keleti oldalán, valamint a Döbrentei-tér, Attila-körút és Szent János-tér között fekvő egész városrésznek rendezését felöleli, két főutvonalat állapít meg a városrészre. Az egyik az *Arok-utca vonalában* 30 méter szélességben létesítendő ut, amely az Erzsébet-hidról a forgalmat az ott épült három nagy ház átöröszésével lehetőleg egyenes irányban közvetlenül viszi a Szent János-térre, ami az Attila-körút vonalánál kedvezőbb vezetés. A másik főutvonal egy szintén a hidtólól kiinduló egyre emelkedő *szarpen-tin ut*, amelynek segítségével, minden közúti közlekedés biztosítva van a Naphegyi hágón át a Német-völgy felé. A királyi palotával szemben monumentális kiképzésre alkalmas nyújtó grónyörű teret kíván létesíteni e terv, amely sehol sem felelkezik meg a modern városzabályozás és városépítés követelményeiről. E nagyszabásu művelet terve végleg meg van állapítva, munkában van az egyes utvonalak létesítésének szervezése, teljesen kész és csak a megvalósítás pillanatát várja az új Buda, mely a régi girbe-gurba utcákból egy egyszerű bérpalota komplexumot és pazar villanegyedet kíván létesíteni.

Fel kell oszlatni a Közmunkatanácsot!

Hangsúlyozza a főváros tanácsa, hogy az állam építési törekvése bármennyire kecsegtető is a lakás-azükség enyhítése tekintetében, a főváros semmi biztosítékot nem lát arra vonatkozóan, hogy a nagy tőkebefektetéssel megindított Tabán-rendezés nem fogja-e a közmunkatanácsai egyoldalú intézkedést teljesen lehetetlenné tenni.

Ebben az ügyben még további izgalmas fejlemények várhatók. A tanács ugyanis azt is elhatározta, hogy az egész kérdést az első őszi közgyűlés elé terjeszti, amely minden valószínűség szerint, *viharos külsőségek között fog tiltakozni a közmunkatanácsai önkény ellen és ez alkalommal újra követelni fogja a közmunkatanács azonnali és végleges feloszlását.*

